



YIL: 1 / 2024



areltocmer

<https://tocmer.arel.edu.tr/>

İstanbul Arel Üniversitesi

Toplum Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

İstanbul Arel Üniversitesi Toplum Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (AreITOÇMER) toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, etnik köken, engellilik, din, mezhep, ruh sağlığı ve diğer alanlardaki her türlü ayrımcılığa karşı çalışmalar yürütmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla toplumsal farkındalığı artırmaya yönelik faaliyetlerin yanı sıra ön yargı ve ayrımcılığı önlemeye ve azaltmaya ilişkin çalışmalar yapılmaktadır.

Toplum Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi; STK'lar, belediyeler, okullar vb. kurumlarla iş birliği içerisinde faaliyetler ve projeler yürütmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca bir üniversite kurumu olarak merkezin esas faaliyetleri içerisinde bilimsel etkinlikler düzenlemek ve akademik yayınlar üretmek de bulunmaktadır.

AreITOÇMER'in misyonu, toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlarının çözümüne yönelik eğitim, araştırma ve topluma hizmet etkinliklerini yürütmek; Atatürk ilkeleri ve Cumhuriyet değerlerine duyarlı, dünya insanı olma bilincine sahip, hukukun üstünlüğüne, etik ilkelere, insan haklarına ve farklılıklara saygılı, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, özgüveni yüksek bir toplum meydana getirmektir.

AreITOÇMER'in vizyonu, sürekli değişen toplumsal, kültürel, ekonomik ve teknolojik koşulların ortaya çıkarttığı sorunları tespit ve tahlil edebilecek, bu sorunların çözümüne yönelik eğitim, araştırma ve topluma hizmet etkinliklerini yürütebilecek, uluslararası tanınırlığa sahip, çağdaş bir merkez olmaktır.

AreITOÇMER'in amaçları;

- Toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlarının çözümüne yönelik bilimsel araştırma, uygulama, yayın, eğitim ve dokümantasyon çalışmaları yapmak,
- Sosyal bilimler alanında eğitim kalitesinin artırılması için uygulamaya yönelik çalışmalar yapmak,
- Çevre sorunlarını araştırarak çevre bilincini geliştirmek,

- Üniversitenin çevreyle kaynaşmasını ve bütünleşmesini sağlamak,
- Çevre halkına rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunmak,
- Faaliyet amacı ve alanı ile ilgili çalışmalarda ilgili kamu ve özel kuruluşlarla işbirliği yapmak, bu amaçları gerçekleştirmeye yönelik idari, mali ve teknik uygulama esaslarını belirlemek, projeler geliştirmek, bilimsel toplantılar düzenlemek, konuyla ilgili süreli ve/veya süresiz yayınlar yapmak,
- İlgili resmi, özel ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde çalışmak ve sivil toplum ile ilgili alanlarda bilgi birikimi sürecine katkıda bulunmaktır

Gönüllülük

•‘Amaç, çok olmak değil çok fazla iş yapabilmek, çok fazla insana dokunabilmek.’

GÖNÜLLÜLÜK

Sivil toplum kuruluşları, toplumda kâr amacı gütmeyen, dernek, vakıf adı altında varlık gösteren, toplumda onarılması, değiştirilmesi ve geliştirilmesi gereken noktalara değinerek, bu alanların daha iyiye ulaştırılmasını hedefleyen kuruluşlardır. Sivil toplum kuruluşları geçmişe nazaran daha fazla önem kazanmaya ve bir iş sektörü haline gelmeye başlamıştır. Toplumun her kesiminden, her meslek grubundan insanların bir araya gelerek gönüllüler aracılığı ile beraber topluma fayda sağlamayı hedeflemektedir. Sivil toplumun kalbinde atan, dayanışma, özverinin ve toplumsal dönüşümün kaynağı olan gönüllülük, bireylerin vicdanlarında yeşeren en derin duygulardan biri olmaktadır. Gönüllülük kavramının sosyal hizmet öğrencileri için ne ifade ettiğini öğrenebilmek için Sosyal Hizmet 3. Sınıf öğrencisi Yasemin Kaya, Sosyal Hizmet 2. Sınıf öğrencilerinden önce Sebahat Tuğba Öz ve Eren Çatal'a sordu.

Tuğba Hanım, gönüllülük kavramı sizde ne çağrıştırılmaktadır? Sizin için ne ifade etmektedir?

Gönüllülük, kişinin içindeki duygunun dışı vurumu, kendini bir sebepten tatmin etmek gibi de düşünülebilir ama dışı vurum benim için gönüllülüktür. Maddi bir şey beklemeden, manevi ihtiyaç ve eksiklikleri karşılamaktır. İnsanlara yardımcı olmak, eksiklerini karşılayabilmek, belki tamamen bunu veremeyiz ama bir şekilde onları dengelemeye çalışmak benim için gönüllülüktür.

Daha önce gönüllülük çalışmalarında buldunuz mu? Bulunmadıysanız bunun sebebi sizce ne olabilir?

Hayır, bulunmadım ama düşünüyorum. Aslında her insan düşünür bir yerde gönüllü olarak çalışmayı. Bende daha önceden bir algı vardı. Çok fazla insan yapıyor ve bu çok fazla gün yüzünde, onlar bir şeye yardımcı olamıyorlar ise ben nasıl olabilirim gibi bir algı vardı. Sosyal hizmet bölümüne girdikten sonra fark ettim ki aslında amaç, çok olmak değil çok fazla iş yapabilmek, çok fazla insana dokunabilmek. Gönüllü olabilmek için çok fazla kalabalığa da ihtiyaç yok bunu daha sonradan fark ettim.

“Gönüllü olmayı düşünüyorum” dediniz, sizce bizler gönüllü olarak toplumdaki dezavantajlı alanları kalıcı bir şekilde çözebilir miyiz?

Bir şeyler minik minik, damlaya damlaya olduğu için ne kadar çok biriktirirsek bir şeyleri, belki o sorun ortadan kalkar. Daha mikro başlayıp, onlar daha sonra makro düzeye çıkabilir. Bir insanla başlayıp, bir topluma, bir aileye, bir kuruma şeklinde büyüyerek ben aslında o dezavantajın tamamen olmasa da azalabileceğini düşünüyorum.

Gönüllü olmak sizin için duyguyu ifade etmekte. hem kendiniz için hem de toplum için gönüllü olursanız ne yapabileceğinize inanıyorsunuz? Toplum için gönüllü olmak ifadesi size ne ifade ediyor?

Bir sorun kendiliğinden doğmaz. Bir sorunun olabilmesi için insanların bir şeyler yapması gerekir. Bir problem varsa eğer, bu çevreden de kaynaklı yani bir problemi insanlar başlatıp insanlar sonlandırabilir. Problemin başlama nedenini bilip sonucunu da bilebilir insan. Mesela bir madde bağımlısı biri tedavisini görüp, tekrardan yaşadığı yere giderek oradaki çocukları ya da kişileri topluma kazandırmaya çalışabilir. Dediğim gibi, sorun bir kişiyle başlar ve bu daha sonra toplumsal sorun haline bence.

Bu yüzden de gönüllülük aslında bunları da törpülemek için çok önemli bir adım. Her şey benim için domino taşı etkisinde. Sorunu yaratan insan, sorunun çözümü de insandır.

Gönüllü olarak katılabileceğiniz sivil toplum kuruluşları neler biliyor musunuz?

Evet. Kızılay, Tema, Tohum Otizm Vakfı gibi vakıflar ilk etapta aklıma gelen kuruluşlar oldu.

Sizce bir ülkede bu kadar fazla sivil toplum kuruluşu olması aslında devletin toplumdaki bu alanları görmediği

anlamına mı geliyor, yoksa devlet gerçekten yetersiz olduğu için mi sivil toplum kuruluşları var?

Devlet daha makro düzey, bireyler ve toplumlar daha mikro ve mezzo düzeydeler ama bence evet devletin yetersiz kalması, bazı şeyleri görmezden gelmesi, halının altına süpürmesi ile sorunlar daha da çok artıyor. Bu yüzden de artık insanlar kendileri topluluklar, sivil toplum kuruluşları kurarak bir şeye karşı gelmeye çalışıyor ki ne kadar çok kişi olurlarsa ki dezavantajlı birey ve gruplar da çok fazla ama avantajlı bireylerin sesinin daha çabuk duyulabileceğine inanıyorum. Aslında herkes her şeyin nerede olduğunu biliyor ama dediğim gibi halının altına süpürüyoruz.



Eren Bey, gönüllülük kavramı sizde ne çağrıştırmaktadır? sizin için ne ifade etmektedir?

Herhangi bir maddi yönden fayda sağlamadan başka insanların hayatına az çok demeden dokunabilmek ve bunları yaparken aynı şekilde, yalnızca başka insanlara değil kendine de yardım etmiş olduğunu düşünüyorum. Çünkü genelde atlanan bir nokta bu, başka insanların faydasını düşünmek. Gönüllülük dediğim gibi maddi bir gelir sağlamadan bunu yapmak tabii ki bence çok güzel ve herkesin yapamayacağı bir şey. Fakat insanların dediğim gibi atladığı bir yer var, kendi tatmini de sağlıyorsun, senin de boşluğun varsa orada kendi boşluğunu da doldurabiliyorsun. Gerçekten bir insana yardım etmek ve onun gülüşünü görmek, bize bakışını görmek, bir teyzenin omzuna dokunup 'yavrum' demesini duymak bence ulvi derecede iyi bir şey.

Daha önce gönüllülük çalışmalarında buldunuz mu? Bulunmadıysanız bunun sebebi sizce ne olabilir?

Gönüllü olarak çalışmalarda bulunamadım. Buna hatta yaklaşık birkaç ay önce niyetlendim fakat sürekli erteleyerek veya yapacağım, başvuracağım, yanıma bir arkadaşımı bulayım diye sürekli ötedim ve bundan gerçekten çok hoşnut değilim kendim açısından. Yakın zamanda böyle bir düşüncem var ama.

Gönüllü olmanın sizin için tatmin edici olduğunu söylüyorsunuz. Sizce bizler gönüllü olarak toplumdaki dezavantajlı alanları kalıcı bir şekilde çözebilir miyiz?

Bunun kalıcılığı tartışılır. Çünkü aslında ben buna inanmıyorum. Yalnızca gönüllülükle bir şeylerin değişebileceğine ben inanmıyorum. Belki bunun üzerinden ciddi bir devlet politikası güdülmesi gerekiyor. Bu yalnızca değişimin başlangıcı tek sesle başlar fakat değişim tek sesle hiçbir zaman olmaz. Ciddi anlamda insan topluluklarının, sivil toplum kuruluşlarındaki gibi seslerini duyurması, atalarımızın da dediği gibi bir elin nesi var iki elin sesi var mantığından yola çıkarsak, muhakkak insanların birlikte olması. Fakat temel çözümün yalnızca gönüllülük olarak değil, belki ileride bir istihdam sağlanarak, belki devlet politikasının içine, belki Anayasa'ya kadar sokarak yapılması gerektiğini düşünüyorum. Yalnızca böyle çözümler olabileceğini düşünüyorum.

Hem kendiniz için hem de toplum için gönüllü olursanız ne yapabileceğinize inanıyorsunuz? Toplum için gönüllü olmak ifadesi size ne ifade ediyor?

Gönüllülük meselesi yalnızca sivil toplum kuruluşları olacak bir şey değil. Bir şey hayal edelim. Pazarda bir teyzenin poşetini taşıyamadığını düşünelim. Teyzenin gerçekten ona yardım edecek bir oğlu veya kızı olmaz veya başka bir şey olabilir ve o kişiye yardım ederiz. Neden bunu başka insanlarla birlikte yapıp da bunu sivil toplum kuruluşu çatısı altında yapıp daha güçlü, daha makro etkiler yapmayalım ki.

Gönüllü olarak katılabileceğiniz sivil toplum kuruluşları neler biliyor musunuz?

Son zamanlarda özellikle revaçta olan ve adının çok duyulduğu AHBAP var. AÇEV'i biliyorum. Ülkemizin bence ciddi anlamda ihtiyacı olan Mor Çatı var. Bu örnekler çoğaltılabilir aslında ama ilk etapta aklıma bu kurumlar geldi.

Sizce bir ülkede bu kadar fazla sivil toplum kuruluşu olması aslında devletin toplumdaki bu alanları görmediği anlamına mı geliyor, yoksa devlet gerçekten yetersiz olduğu için mi sivil toplum kuruluşları var?

Bence dediğim gibi, bir sorunun çözülebilmesi için gerçekten makro düzeyde devletin bu işe müdahil olması gerekiyor. Fakat devlet bütün yükü ve sorumluluğu almıyor ve bunun yerine, bence mantıklı da olan bunu yerel yönetimlere, sivil toplum kuruluşlarına ne kadar çok iş bölümüne ayırırsa o kadar çok kolaylaşıyor aslında. Bence daha ciddi ve daha sağlıklı şekilde yapılırsa daha verimli olur. Fakat devletlerin güttüğü politikalar biraz daha devlet yapısının üzerinden yükü alıp dağıtarak oluyor, aslin-

da daha da kolaylaştırıyor. Belki de daha da fazla insana erişilebiliyor. Çünkü burada faaliyet göstermeyen bir yer belki Ağrı ilinde bir köyde faaliyet gösteriyor yani bunu bilemeyiz. O yüzden yani yapılması gerekiyor. Bence sivil toplum kuruluşlarının fazla olması gerekiyor. Fakat bunların devletin denetimi ile denetlenmesi gerekmektedir. Bu denetlemeler ile daha da fazla çoğaltılabilir. Ben yalnızca

devlet bunu yapabilir kısmına inanmıyorum. Devlet, bu yetkiyi dağıtarak hem yerel yönetimlere hem sivil toplum kuruluşlarının teşviki ile bunları dağıtarak veya daha fazla haneye erişebilmek için yapabilir. Bu, devletin yetersizliği ile değil yapıdaki, süreçteki yetersizlik olabilir belki ama uygulama sonuç olarak doğru ve çoğaltılabileceğini düşünüyorum. Dediğim gibi muhakkak denetim altına sokulması gerektiğini düşünüyorum.



Yıl: 1 / 2024

areitocmer

areitocmer@arel.edu.tr

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Özgür GÖZÜKARA

EDİTÖRYAL SÜREÇ
Arel Medya Merkezi

HAZIRLAYAN
Arel Medya Merkezi

TASARIM
Mihriban Luş

KATKIDA BULUNANLAR

Dr. Nazlı Uçar ve Sosyal Hizmet Bölümü öğrencileri Başak Sezek	Elifnaz Gürcüoğlu Eren Çatal Ravzanur Yıldırım	Rojin Ürper Sebahat Tuğba Öz Yasemin Kaya
--	--	---

Kemal Gözükara Yerleşkesi

Türkoba Mahallesi, Erguvan Sok. No:26/K34537 Tepekent - Büyükçekmece/İst

Sefaköy Yerleşkesi

Kemalpaşa Mahallesi, Halkalı Caddesi No:101 34295 Sefaköy-Küçükçekmece/İst

Cevizlibağ Yerleşkesi

Merkez Efendi Mah, Eski Londra Asfaltı Cd. No 1/3, 34010 Cevizlibağ-Zeytinburnu/İst.

Türkiye, basın ilkelerine uymaya söz vermiştir.
Haber, fotoğraf kaynak gösterilerek kullanılabilir.
areledu | (0850) 850 2735 | AREL MEDYA

Mor Çatı

•‘Güçlendirici feminist sosyal çalışma yürütmeye çalışıyoruz.’

MOR ÇATI

Mor Çatı, Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadelede öncü bir rol üstlenmektedir. 1990 yılından beri varlık gösteren kuruluş, binlerce kadına destek olmuş ve toplumsal değişim için önemli adımlar atmıştır. Mor Çatı sığınağında gönüllü ve sosyal çalışmacı olarak çalışmakta olan Hazal Hartavi’ye Sosyal Hizmet 3. Sınıf Öğrencisi Ravzanur Yıldırım sordu.

Mor Çatı’nın kuruluşunu, amaçlarını bizlere tanıtabilir misiniz?

1990 yılında, feminist kadınlar tarafından kurulan, bağımsız bir kadın örgütü Mor Çatı. Kurumun kurulmasında feminist hareketinin etkisi oldukça büyük. 1980’lerin sonunda eşinden şiddet gördüğü için boşanmak isteyen bir kadın boşanma davası açıyor. Çankırı’da bir mahkemede hâkim, boşanma talebini reddediyor ve reddederken ‘kadının sırtından sopayı, karnından sıpayı eksik etmeyeceksin.’ söyleminde bulunuyor. Bu büyük bir yankı uyandırıyor ve feminist kadınlar, bu söyleme karşı harekete geçiyor. Kampanyalar, dayağa karşı yürüyüşler planlıyorlar. Feminist kadınların belli talepleri oluyor bu kampanyaların sonucunda. Bunların bir tanesi, bağımsız sığınakların açılmasıydı. Çünkü 1990’lı yılların sonuna kadar Türkiye’de sığınaklar henüz açılmamıştı. 1995 yılında Mor Çatı’nın sığınağı açıldı ama bu tarihten önce, kadınlarla birebir dayanışma kurmak için çeşitli yöntemler geliştirildi. Mor Çatı gönüllüleri bir araya geldi, telefon yoluyla ve daha sonra yüz yüze başvuru almaya başladılar. Amacımız, kadına yönelik şiddetle mücadele ederken kadın dayanışması yoluyla toplumsal cinsiyet eşitsizliğine ilişkin bir mücadele örmek. Mor Çatı’nın gücü, kadınlarla olan dayanışmadan ve bu dayanışmadan öğrendiklerinden, deneyimlerinden geliyor. Her kadını dayanışma kurarken farklı bir bilgi duymuş ve tanık olmuş oluyoruz. Bu bilgi ve deneyimler de Mor Çatı’da birikiyor. Hem başka kadınlarla dayanışma kurarken o bilgileri paylaşıyoruz, hem de kadınların nelere ihtiyaçları var, hangi alanlarda sorun yaşıyorlar. Kadınların başvurabileceği destek sistemleri var. Burada nasıl aksaklıklar, yeterli mi, kadınların gerçekten ihtiyacını karşılıyor mu, şiddetten uzaklaşmak için kadın sistemine başvurabiliyor mu, başvurduktan sonra hangi aşamalarda neler oluyor sorularını hem niteliksel hem niceliksel olarak inceliyoruz. Kadınlarla birebir dayanışma kurarken, bu incelediğimiz verileri de kamuoyuyla paylaşıyoruz.

Kamuoyu ile paylaştığınızı söylediniz. Bunu hangi yollarla yapıyorsunuz? Yayınlarınızdan bahsedebilir misiniz? Bu yayınlarda sizi en çok etkileyen olay ya da durum olduysa bizlerle paylaşabilir misiniz?

Mor Çatı çalışmalarında raporlama oldukça önemlidir. Kadınlarla birebir dayanışma kurmak çok temel işlerimizden bir tanesi ama bir yandan da kanun, politika yapıcılara bir öneri sunmak, orayı eleştirmek, izlemek, neler oluyor görmek önemli. Bunların çıktılarını paylaşmak da çok önemli. Farklı tematik alanlarda raporlamalar ve izlemeler yapabiliyoruz. Örneğin, 6284 sayılı kanunun uygulanmasını izleyebiliyoruz. Orada hangi sorunlarla karşılaşıldı, mevzuatın hangi noktalarında iyileştirilme gerekiyor, mevcut mevzuat ne kadar uygulanıyor, kötü uygulamalar nereleden kaynaklanıyor sorularını aslında kadınlardan izlemiş oluyoruz. Bir veri sistemimiz var. Kadınlardan başvuru alırken, dayanışma kurarken

tüm verileri özenli bir şekilde sistemimizde tutuyoruz. Hem faaliyet raporlarını yıllık olarak çıkartıyoruz. O yıl öne çıkan bir şey var mı diye bakıyoruz. Bu raporlardaki öne çıkanlar bazen depremler bazen pandemiyle alakalı olabiliyor ya da kurumların izlenmesine yönelik raporlar olabiliyor. Mesela, Sosyal Hizmet Merkezleri’nin uygulamalarına yönelik izleme çalışmamız olabiliyor. Polis veya diğer kolluk kuvvetlerinin uygulamalarına yönelik raporlarımız oluyor. Raporlarımız web sitemizde bulunuyor. Bu raporlamaları belli aralıklarla yapmaya özen gösteriyoruz. Mesela 10 yıl önce bir kolluk izlemesi yapıldıysa bunun tekrarlanması gerektiğini düşünüyoruz. Dikkatimizi çeken aslında, belli uygulamaların düzelmediği yani farklı yöntemler geliştiriliyor, farklı kurumlar kuruluyor, kurumların sayıları arttırılıyor. Ama aslında o kurumların niteliği, kadının şiddetten uzaklaşip, bağımsız bir yaşam kurmasını gerçekten sağlıyor mu, gerçekten kadını güçlendiren bir çalışma mı yürütülüyor? Aslında bunun yürütülmediğine tanıklık etmiş oluyoruz maalesef. Dikkat çeken şey aslında uygulamaların farklı yöntemlerle bile olsa, sonuçların çok da değişmediğine ilişkin bir gözlemimiz bulunuyor.

Hazal Hanım siz de bir gönüllüsünüz. Gönüllü olmaya nasıl karar verdiniz? Gönüllülük süreçleri nasıl işliyor? Mor Çatı’nın örgütlenme yapısı ve gönüllü profilinden bahsedebilir misiniz?

Mor Çatı, kolektif bir karar alan, feminist ilkelerle çalışma yürüten, kadınların ortaklaşmasıyla, ortak kararları ile

süreç yönetimi yapmaktadır. Mor Çatı’da tam zamanlı çalışanlar olduğu gibi, asıl gücünü gönüllülerden almaktadır. Bu gönüllü kişiler zaman zaman çalışan pozisyonu da olabiliyor. Zaman zaman gönüllülüklerini koyabilecekleri, vakitlerinin yeteceği ölçüde gönüllülüklerini devam ettirebiliyorlar. Benim gönüllü olma sürecim, Mor Çatı bilinen bir kurum ve feminist hareketleri ile ilişkisi olan ve görünür olan bir örgüt. Görünür olmasından kaynaklı çalışmalarını takip ediyordum. Daha sonra gönüllü olma kararı verdim. Gönüllü olma süreci biraz uzayabiliyor. Özellikle başvuru almak isteyen gönüllüler olduğunda, başvuru alırken kurulan ilişki temel sistemimiz, ilkeler, yöntemler konusunda ortaklaşabilmemiz gerekiyor. Dolayısıyla bir deneyim aktarımına ihtiyaç duyuluyor özellikle başvuru yapacak kişiler için. Bunlar için de belli atölyeler planlıyoruz. Her yıl farklı zamanlarda gönüllüler başvurabiliyor. Gönüllü atölyesi ve Mor Buluşma dediğimiz buluşmalar oluyor. Özellikle aktif gönüllü olmak isteyen kişiler bu buluşmalara katıldıktan sonra, bu gönüllü olma sürecini tamamladıktan sonra Mor Çatı gönüllüsü olarak daha aktif olabiliyor. Dışarıdan gönüllü olan pek çok arkadaşımız da var. Bu arkadaşlarımız, doğrudan dayanışma kurmak yerine başka şekillerde katkı sunuyorlar. Mor Çatı gönüllüsü olmak için 3 Mor Buluşma ve 1 gönüllü atölyesi var ve bunları takip etmek gerekiyor. Gönüllü atölyenin tarihlerini bekleyip başvurulabilir. Katılmak isteyen kişiler karışık olabilir, web sitemizden bakabilir, bilgi alabilirsiniz. Gönüllüler de aynı şekilde bir Mor Çatı çalışanı kadar söz sahibidir burada.





MOR ÇATI

KADIN SİĞİNĞI VAKFI

Hazal Hanım, Mor Çatı sizin için ne ifade ediyor? Bu kurumda çalışırken yaşadığınız olumlu veya olumsuz sizi etkileyen bir olay ya da durum oldu mu?

Sivil toplum kuruluşlarında ya da devlet kurumlarında destek alan ve destek veren ilişkisi çoğunlukla olur. Bu hak temelli de olabilir ama Mor Çatı'da, bir feminist örgütte gönüllü olmanın ve kadınlarla dayanışma kurmanın farklı hissettiren bir yanı var. Başvuran- uzman ilişkisi kurmadan, kadın olduğumuz için birbirimizi anlayabildiğimiz, erkek şiddetini tanımlayabildiğimiz, birlikte güçlendiğimiz bir çalışmaya dönüşüyor. Kadının güçlenmesi üzerinde bir sosyal çalışma var ama orada, sosyal çalışmanın diğer tarafında olan bir kadın olarak benim de o sürece tanıklık ettiğim pek çok şey öğrendiğim ve güçlendiğim hali oluyor diyebilirim. Sığınakta çalışırken, dayanışma kurarken, kadınlarla daha uzun bir sürede tanıklık etmiş oluyoruz. Evden çıkmış, iş ortamından çıkmış, orada kendisine nasıl yeni bir hayat kuruyor, nasıl mücadeleler veriyor, onları nasıl aşıyor bunlara tanık olmak yine aynı şekilde güçlendiriyor, saygı uyandıran, etkileyici bir şey dönüşebiliyor. Her kadının süreci birbirinden çok farklı ilerliyor, çok standart bir süreç yok. Belli ilkeler ve yöntemler ile ortaklaşıyoruz ama her kadının ihtiyaçları birbirinden çok farklı. Genel olarak kadınların kuşatıldığı, hem doğrudan şiddet faaliyetini hem de destek almaya çalıştığı sistemlerdeki kadından yana olmayan bakış açılarıyla mücadele ettikleri, bir şekilde oralardan kendi bağımsız hayatlarını nasıl kurduklarına ilişkin çabayı, mücadeleyi görmek ve onun birazına dâhil olmak, eşlik etmek iyi gelen bir şey oluyor bana da.

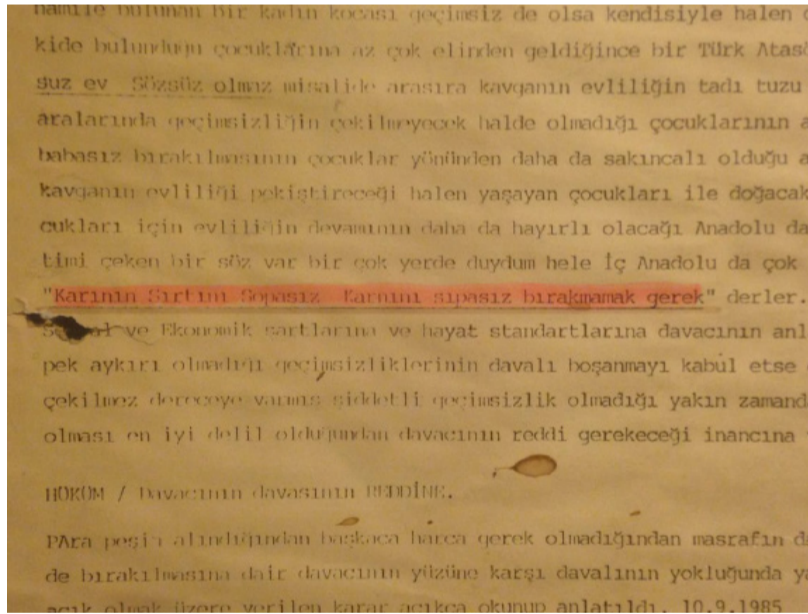
Mor Çatı'nın yazılı yayımları dışında erişebileceğimiz içerikler var mı? Varsa bunlardan ve işleyişten bahsedebilir misiniz?

Mor Çatı Anlatıyor isimli bir podcats serisine başladık. Her bölümde farklı bir konuyu ele alıyoruz. Doğrudan kadınlardan duyduğumuz deneyimleri ve söylemleri de paylaştığımız bir seri. Onun dışında birçok raporumuzda, kadınların ağzından çıkan cümleleri özellikle dâhil etmeye çalışıyoruz. Doğrudan kitabi bir bilgi değil aslında. Raporlarda, kadınların şiddetten uzaklaşmaya çalışırken, hangi kuruma başvurduğunda nasıl yanıtlar aldığı ya da şiddet faili nasıl yanıtlar alıyor, o şiddet ölçüsünün içinde neler oluyor bunları direkt cümlelerle vermek çok önemli. Çünkü bunu okuyan diğer kadınlar da onlardan 'evet aynı şeyi ben yaşamıştım' diyebiliyor. Oradaki aslında kadın

olduğumuz için bunu yaşadığımızı dair bir geri dönüş olabiliyor. Hem tüm raporlarımıza ve tüm broşürlerimize web sitemizden erişim sağlayabilirsiniz. Özellikle bu deneyimleri hem kurumlara hem diğer sivil toplum örgütleriyle paylaşıyoruz. Bir taraftan da meslek örgütleriyle, öğrencilerle, üniversite öğrencileriyle paylaşmayı da önemli buluyoruz. Özellikle 25 Kasım'larda ve 8 Mart'larda biraz daha fazla talep oluyor. Şiddet atölyeleri yapıyoruz birlikte. Bu atölyeleri yüz yüze veya online yapıyoruz. Eğer İstanbul'da iseler yüz yüze yapıyoruz.

Mor Çatı'nın sosyal hizmetlerine ilişkin bizlere bilgi verebilir misiniz?

Mor Çatı'nın bir dayanışma merkezi ve bir sığınacağı var. Sığınakların adresleri gizli oluyor. Genellikle İstanbul'dan başvuran kadınlar oluyor. Yalnızca İstanbul değil, Türkiye'nin her yerinden de ulaşılabilir. Mor Çatı'nın bazen birden çok sığınacağı varmış gibi algılanabiliyor. Oysaki tek bir sığınacağı var. Hem dayanışma merkezinde hem de sığınakta güçlendirici feminist sosyal çalışma yürütmeye çalışıyoruz. Orada özellikle kadınlar adına karar vermeden, kadınları yargılamadan, şiddetten uzaklaştırmak için kadınların ne gibi ihtiyaçları var ne gibi talepleri var, ne gibi hedefleri var bunları konuştuğumuz bir süreç oluyor aslında. Her kadının çok farklı ihtiyaçları olabilir, hukuki, psikolojik, sosyal, sağlık, çocukları ile ilgili olabilir. Bunları ayrı ayrı üzerinde düşünerek planlıyoruz. Diğer sığınaklara ilişkin çeşitli önerilerimiz oluyor. Her yıl, 98 yılından beri, kadın dayanışma merkezleri, sığınaklar kurultayı yapılıyor. Burada tüm şiddet alanında çalışan tüm kadınlar bir araya geliyor ve birbirlerine deneyimlerini aktarıyorlar. Devlet kurumlarından da, belediyelerden de, sivil toplum kuruluşlarından da kadınlar katılıyor. Özellikle şiddet başvurusu alan kişilerin katılmaları ve deneyimleri burada önemli oluyor bilgi akışı açısından.



Maya Vakfı

Maya Vakfı, toplumsal sorunlara çözüm odaklı projeler geliştirmekte olan bir sivil toplum kuruluşudur. Bu kapsamda, yapılan röportajımızda, vakfın amacını, topluma sağladığı katkıları ve gelecek hedeflerini vakıfta sosyal çalışmacı olarak görev yapan Ahmet Emre Bey'e Sosyal Hizmet 3. Sınıf Öğrencisi Başak Sezek sordu.

Maya Vakfını kısaca tanıtabilir misiniz?

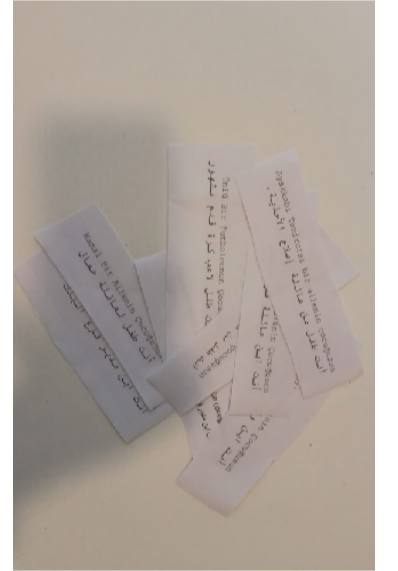
Vakfımız 2015 yılının Haziran ayında açıldı. İlk açıldığında daha çok fotoğraf temelli psiko-sosyal hizmet sağlamaktaydı. Zaman içerisinde daha büyüdük. Şu anda sosyal hizmet, psiko-sosyal, sosyal uyum alanlarında ve alanda çalışmakta olan psikologlar ve sosyal çalışmacıların alt yapısını iyileştirici ve arttırıcı hizmetler vermekte olan bir kuruluştur. Şu anki hizmetlerimiz daha çok yüz yüze psikolojik seanslar olmaktadır. 10-25 yaş arası kişilere vermekteyiz bu hizmeti. Ofislerimizde anne babalara yönelik farkındalık arttırıcı eğitimler, benim daha çok yürüttüğüm ihmal, istismar, şiddet, okul terki gibi büyük hassasiyetleri olan ve korunmaya ihtiyacı olan çocukların tespiti ve işlemlerinin yapılması gibi hizmetlerimiz yürütülmektedir. Bu kurumda, ekosistem temelinde hizmet vermekteyiz. Anne baba, çocuklar ve o kişilerin sosyal çevreleri ile etkileşimlerini temel alarak çalışmalarımızı yürütüyoruz. Çalıştığımız kişiler daha çok Suriye uyruklu kişiler olmakta. O kişilerin sağlık, hastane sorunları, dil bariyerleri, kimlik sıkıntıları gibi sorunlar fazla oluyor. Bu konularda işlemler yapıyoruz. Okul terki, akran zorbalığı sorunları da oluyor, bu konularda da ilgili çalışmalarımız oluyor diyebilirim.

Vakfınızın amacı ve ulaşmak istediği hedefler nelerdir?

Vakfımızın amacı, her çocuğun iyilik halini çok daha iyi bir yere çıkartmak ve her çocuğun daha mutlu, huzurlu ve iyi olduğu bir çocukluk yaşaması. Şu anda birçok çocuk ekonomik, sosyal, okul ortamı başta olmak üzere zor bir ortamda yaşıyor. Çok fazla okul yok ama çok fazla çocuk var. Okullar çok kalabalık, akran zorbalığı, okul içerisinde şiddet gibi bir sürü sıkıntı var. Biz, bu sıkıntıları daha aza indirmek ve çocukların daha mutlu, huzurlu bir hayat sürmelerini sağlamak için çalışıyoruz.

Vakfınızın benimsediği sosyal hizmet ilkeleri nelerdir?

Aslında çok fazla benimsediğimiz ilke var. Birincisi, biz burada herkes ile iş yapıyoruz ve iş yaparken hiçbir şekilde ayrımcılığımız hiçbir zaman olmadı ve olmayacak. İkincisi, özel hayatın gizliliği. O kişinin bize aktardığı bir bilgiyi üçüncü kişilere çok acil bir durum yoksa aktarmıyoruz. Çünkü orada olan şey orada kalır bizim için. Zaten o kişi de bu sebeple bize anlatıyor. Üçüncüsü, bir iş yaparken ortaklaşa yürümek. Ben buradaki her şeyi senden iyi bilirim veya senin bana ihtiyacın var, bana mahkûmsun, söylediğim şeyi yapmak zorundasın gibi değil, o kişi tam olarak ne istiyor, ne yapmak istiyor, sıkıntısı nedir? Bunları ortaya çıkartıp, ortaklaşa bir yol haritası çıkartmaktayız. Kişinin insan haklarına ve onuruna karşı saygı göstermek ve hiçbir şekilde onur kırıcı bir harekette bulunmamak çok mühim. Hizmetlerin eşit bir şekilde dağıtılması, hakkaniyetli olmak, önyargılı olmamak, her kişinin tek ve özel olduğunu kabul etmek ve herkese eşit hassasiyette olunması konusunda hassasiyetimiz oldukça yüksektir



Vakfınızın hizmet alanları nelerdir? Amaca ulaşmak için yapılan faaliyetler ve programlarınız nelerdir?

Şu anki hizmet alanlarımız, kişinin isteğine bağlı yüz yüze veya uzaktan yapılan psikolojik seanslarımız var. Hassas konularda ağırlıklı olarak yüz yüze yapmak istiyoruz. Çünkü kişi, yaşadıklarını aktarırken uzaktan bunu rahat bir şekilde yapamayabilir. Yüz yüze olduğu zaman bizim açımızdan daha iyi oluyor. Kişi açısından da daha iyi oluyor. Kendilerini daha rahat ifade edebilecekleri, daha sağlıklı bir ortam oluşuyor. İkinci olarak grup aktivitelerimiz var. Bu aktivitelerdeki amacımız, çocukların kendilerini ifade edebilecekleri bir ortam yaratmak. Bu aktivitelerle sanat temelli seanslar yaparak, kişinin içindeki sıkıntılarını ortaya çıkartmak ve ona bir rahatlama alanı sağlamayı amaçlıyoruz. Bu aktivitelerde çocuklar, akranları ile sosyalleşebiliyor. Mesela Suriye uyruklu bir çocuk okulda akran zorbalığına maruz kalabiliyor ve iletişim sorunları olabiliyor. Aynı çocuk ofisimize geldiğinde, diğer çocuklar ile aynı dili konuştuğu için daha aktifleştiği bir ortam sağlanıyor. Okulda içe kapanık olan çocuklar, ofisimizdeki bu seanslar ile daha dışa dönük hale gelebiliyor. Bir diğer uygulamamız ise, anne babalara yönelik farkındalık arttırıcı eğitimler veriyoruz. Bu anne babaların genellikle okula giden çocukları var. O çocukların okulda yaşadığı sıkıntılar var. Çocukların yaşadıkları sıkıntılarda anne babanın ne yapabileceğine, ne yapması gerektiğine ilişkin aktarımlarda bulunuyoruz. Tramvayla ilgili eğitim var. Genellikle aileler, yaşanan durumların çocuk üzerinde travmatik bir etkisi olabileceğinden bir haber oluyor ve bu sebeple ne yapacaklarını bilemiyorlar. Bu eğitim ile travmanın

ne olduğunu, travmatik olayların hangi olaylar olduğunu ve o durumlarda neler yapılması gerektiğine yönelik farkındalık arttırıcı eğitimler yapıyoruz. Bu çalışmalarını daha çok psikolog arkadaşlarımız yapıyor. Ben sosyal çalışmacı olarak, çocuklara farkındalık arttırıcı eğitimler yapıyorum. Bu eğitimler içerisinde sigara bağımlılığı var. Bu alanda kullanım yaşı gitgide düşüyor. Sokakta sigara içen 11-13 yaşlarında çocukların sayısı oldukça fazla. Ben istiyorum ki bu yaş aralığı daha da aşağıya düşmesin ve bunun önüne geçilsin. Ben çocuklara bu konuda aktarımlar yapıyorum. Regl tabusu konusunda eğitimlerimiz oluyor. Bu konuda eğitimi daha rahat verebilecek kişileri çağırarak bu eğitimleri veriyoruz. Reglin ne olduğunu, kendi vücudu açısından iyi bir şey olduğunu ve olmazsa vücutta bir sıkıntı olduğunun anlatıldığı eğitimler vermekteyiz. Sosyal hizmet bağlamında hem koruyucu hem önleyici işler yapıyoruz. 6 Şubat'ta yaşanan büyük afetten sonra afet bölgelerinde sahamız açıldı ve oralarda afetten etkilenen kişilere yönelik psikolojik ve sosyal anlamda hizmetler var.

akfınızın sivil toplum kuruluşu olarak yaşadığı zorluklar nelerdir?

Vakfımız fon ile işlemekte olan bir kurum. Bir proje yazılır, o proje fon sağlayacak kurumlara atılır, o kurumlar projeyi inceler ve eğer onaylanırsa kısa süreli fon desteği sağlanır. Bu kısa süreli fonlar 3 aylık, 6 aylık veya 1 yıllık olabilir. Sivil toplumdaki çoğu yer bu şekilde işliyor. Proje zaten kısa, diyelim ki 1 yıllık bir proje. Bunun sonucunda, 1 yıl içerisinde bir kişi ile güven bağı kurarak ortak bir iş yürütüyorsunuz. 1 yıl oluyor ve o proje bir anda

son buluyor ve işten çıkıyorsun. Daha sonra size ulaşmak istediklerinde ise mesela Emre Bey artık yok deniyor. Hizmet alan kişiler için de, 'artık ben ne yapacağım', 'bu hizmeti hangi yerden alacağım?' soruları ile sıkıntılar olabiliyor. Bizler için de işsiz kalınması sıkıntısı bulunmaktadır. Hem kurumun hem de bu alanın sıkıntısıdır bu sorunlar. Tüm işlerin kısa süreli olmasından kaynaklanan sıkıntılardır bunlar. Her an işsiz kalabilirsin durumu söz konusu, yani uzun süreli iş garantisi yok. Onun dışında, Covid 19 hastalığından önce, o insanlar bizim ofisimizi çok yoğun bir şekilde geliyordu. Şimdi insanları pandemi sonrasında işe çağırmak zor geliyor. Evden çalışmak yerine ofise gelmek bir zorluk olabiliyor. İş yaparken farklı bir sıkıntı olduğunu düşünmüyorum.

Vakfımızın örgütlenme yapısı nasıl? Kadronuzdan ve disiplinler arası çalışmanızdan bahsedebilir misiniz?

En üstte kurum müdürü var. Projeler koordinatörü var bu kişi tüm projelerden sorumlu. Proje sorumlusu var, tek ya da 1-2 projeden sorumlu olan kişiler var. Onların altında psikologlar, çalışanlar var. Bizim altımızda da tercümanlar bulunmaktadır.

Vakfımızın gönüllü profilinden bahsedebilir misiniz?

Gönüllülerimiz daha çok psikoloji, PDR ve sosyal hizmet okuyan veya mezun olmuş kişilerden oluşuyor. Bu kişilere biz burada özellikle burada ne yaptığımızı, kimlerle iş yaptığımızı, gönüllülerin ne yapması gerektiğini, hangi durumlarda hassas olmaları gerektiğini, yapmaları ve

yapmamaları gerekenleri anlatıyoruz. Bu bilinçlendirme yapıldıktan sonra ihtiyaç dâhilinde aktiviteler olduğu zaman gönüllülerimizi çağırıyoruz ve işbirliği içinde çalışıyoruz.

Sivil toplum sizin için ne ifade ediyor? Tanımlayabilir misiniz?

Sivil toplum benim için özel bir şey. Bakıldığında bir kamu var iki sivil toplum var. Aralarındaki farka bakmak gerekiyor. Sivil toplum, kamunun hatalarını ortaya çıkartan, bu hataları yapmayan ve önlemler alan bir yerdir. Sivil toplum herkese açık bir alan. Hangi dilden, dinden olduğunun hiçbir önemi olmayan bir alan. Kısaca sivil toplum hepimizin alanı. Kendimize bir alan açabileceğimiz bir alan. Tek sıkıntı, sivil toplumun kamudan ayrı bir alan olması gerekir. Şu anda, neo-liberalizmin etkisi ile kamunun sağ kolu olmuş gibi hissettiriyor bana. Sivil toplumun daha özgür bir alan olması gerektiğini düşünüyorum. Sivil toplum, kamunun eksiklerini kapatan değil, eksiklerinin üstüne gitmesi gereken bir alan olduğunu düşünüyorum.

Bu kurumdayken sizi etkileyen olumlu veya olumsuz bir anınızı bizimle paylaşabilir misiniz?

Olumlu olarak aslında işe ilk başladığım ve şimdiki halime baktığımda büyük bir değişiklik var. Bu değişim kendimi iyi hissettiriyor. İşimi daha iyi yaptığımı hissediyorum ve alanı daha iyi anladığımı hissediyorum. Olumsuz

olarak da hayal ortamı oluşturulması. Sıkıntılarının çözümü konusunda hemen olacak algısı ile insanlar yetiştiriliyor bu konuda gerçeklik ile uyuşmadığını düşünüyorum. Ülkemizde genellikle işleyiş yavaş ilerlemektedir. Mesela ihmal ve istismara uğramış hem zihinsel hem de bedensel engeli olan bir çocuk ile çalıştım. İhmal ve istismar boyutu olduğu için ilgili birimlere aktardım. Yaklaşık 1 ay sonra görüşmeler gerçekleşti. Sürecin hızlı ilerlemesi lazımken, uzun sürelerde işleyiş ilerliyor. Bu durum hem hizmet alanların hem de bizlerin tükenmesine neden olabiliyor.

Tükendiğiniz noktalara değindiniz. tüendiğinizde kendinizi nasıl motive ediyorsunuz?

İnsanların bana ihtiyacı var, ben o insanlar için bir şey yapmak istiyorum. Ben bir şey yapmazsam hem vicdanen rahat hissedemiyorum. Bu iş isteyerek yapılması gereken bir çalışma alanı. Hizmet alan kişilere faydamız dokunmalı hem de kendimizi iyi hissetmeliyiz. Sosyal hizmet alanında isteyerek çalışma oranı çok az. Bu iş istenmeyerek yapılmaz. İstemeyerek yapılan her işin sonunda diğer insanlara zarar verilir. İyi bir hizmet almalarına engel olunarak kişilerin kötü olmasına neden olunuyor. Kendime diyorum ki, çoğu kişi bu işi isteyerek yapmıyor ve hizmet alan insanların bana ihtiyacı var. Bunları söyleyerek ve işimi isteyerek yaparak kendimi motive ediyorum diyebilirim.



“TOHUM OTİZM VAKFI”

Otizm spektrumunda farkındalığı arttırmak ve toplumsal desteği güçlendirmek amacıyla öncü bir rol üstlenen Tohum Otizm Vakfı'nın yolculuğunun perde arkasını öğrenebilmek amacıyla vakıfta Davranış Analisti ve Özel Eğitim Öğretmeni olan Nursinem Şirin'e ve Sürekli Eğitim Birimi Uzmanı olan Merve Elmaslı'ya Sosyal Hizmet 3. Sınıf Öğrencisi Rojin Ürper sordu.

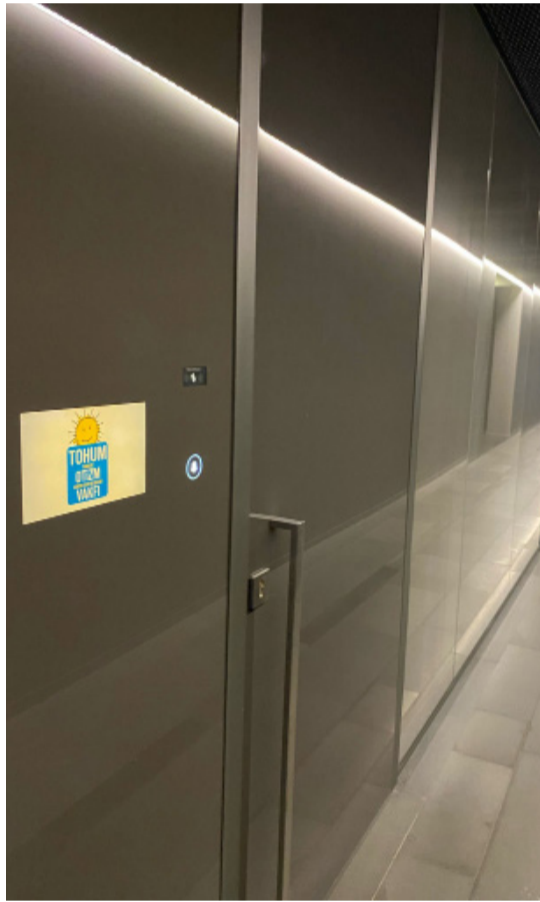


Merve Hanım, otizm hakkında temel bir anlayış oluşturabilmek adına, otizmin ne olduğunu bizlere açıklayabilir misiniz?

Otizm, doğuştan gelen ve belirtilerini yaşamın ilk yıllarında göstermeye başlayan nörogelişimsel bir farklılık olarak tanımlanıyor. İletişim, sosyal becerilerde yetersizlik, tekrarlı ve takıntılı davranışlar, sınırlı ilgi alanları gibi becerilerde kendini gösteren bir farklılık otizm. Otizm içinde bilinen en etkili tedavi yöntemi özel eğitim desteğidir.

Merve Hanım, Tohum Otizm Vakfı'nın neden kurulduğundan, amaç ve hedeflerinden bahsedebilir misiniz?

2003 yılında kuruluyor kurumumuz. Otizmliler için erken tanısının konulması, özel eğitimle topluma kazandırılması ve daha bağımsız bireyler olarak yaşamlarını sürdürebilmeleri için buna öncülük edebilmek amaçlı yaygınlaştırma ve farkındalık çalışmaları yapma amacıyla kurulan, kâr amacı gütmeyen bir sağlık ve eğitim vakfıdır. Kurumumuzun kurucularından Aylin Sezgin'in Cem ve Can adında ikizleri dünyaya geliyor. İkizlerin doğumundan sonra her şey normalmiş gibi gözükse de, bir şeylerin farklı gittiğini düşünür ve nörolog, çocuk ve ergen psikiyatrisi gibi birçok doktorla görüşüyor, net bir tanı alamıyor. Arkadaşının yönlendirmesi ile Amerika'da bir kliniğe gidiyor ve orada ilk yarım saat içerisinde Cem'e otizm tanısı konuyor. Tanı alma sürecinde Türkiye'de baya bir zorluk yaşıyor. Döndükten, otizm tanısı konulduktan, sonra ihtiyaç duyduğu hizmetleri alma konusunda büyük sıkın-



tlar çekiyor. Bunun üzerine de arkadaşı iş insanı Mina Narin ile birlikte Tohum Otizm Vakfı'nı kurmaya karar veriyorlar. Amaç ve hedeflerimiz; savunma, kapsayıcılık, farkındalık çalışmaları yapmak. Otizm alanında daha fazla mücadele edilmesi gereken alan var, eğitim hakkı, özel eğitim desteği ve kaynaştırma eğitimi desteği, erken tanı alma hakkı, yetişkinlik döneminde istihdam hakkı gibi. Biz aslında hem otizmliler için hem diğer özel gereksinimi olan bireylerin bu haklarını savunmak için kurulduk. Amacımız, hem otizmliler için hem de otizm dışındaki gelişim ihtiyacı olan bireylerin herkes gibi yaşamasını sağlamak ama bunu hayatın her alanında sağlamaya çalışmak. Buna yönelik çalışmalarımızı yürütüyoruz. Üç tane çalışma alanımız var. Eğitim alanı, farkındalık ve kapsayıcılık çalışmaları ve savunma alanı olarak bu üç çerçevede projelerimizi oluşturuyoruz. Bu üç alanda, en temelinde doğuştan gelen bir şey diyoruz otizme. Tanılama kısmında, tarama ve erken tanımlama çalışmaları, daha sonrasında çocuklar için eğitim desteği olarak, tipik gelişim gösteren bireylere göre daha dezavantajlı bir şekilde bu eğitim süreçlerini geçiriyorlar. Burada da yine bu anlamda destek sağlamak, öğretmenlerin otizm konusunda eğitilmeleri ve uygulama becerilerinin geliştirmeleri, kapasitelerinin artırılması, ailelerin ve kamunun otizm hakkında bilgilendirilmesi ve farkındalık yaratılması gibi çalışmalarımız yer alıyor. Yaptıklarımıza örnekler vermem gerekirse, eğitim kurumlarımızı model bir örnek okul olarak hazırladık. Bugüne kadar orada 2.556 çocuğumuz eğitim aldı



ve bunlardan %17'si kaynaştırma öğrencisi olarak kendi yaşlarıyla aynı sınıflarda eğitime devam ettiler. Daha sonrasında 1.161 çocuğumuza da kendi eğitim kurumlarımızda burs desteği sağladık. 55.919 çocuğu otizm tarama testinden geçirdik. Otizmliler için diğer çocuklara eğitim aldıkları okullarda, 47 şehre kadar giderek 172 devlet okulunda öğretmen eğitimleri ve materyal desteği sağladık. Online seminerler ve eğitimlerle ailelere, sivil toplum temsilcilerine ve üniversite öğrencilerine ulaştık ve Ocak 2020'den beri yapıyoruz online seminerleri ve 8.641 kişiye kadar ulaşabilmişiz bu noktada.



Merve Hanım, kurumunuzda yapmış olduğunuz, halen yaptığınız çalışmalarından bahsedebilir misiniz?

Yayınladığımız eğitim kitleri var. Bunlardan 205.573 adet ailelerimize ücretsiz olarak ulaştırmışız. Deprem bölgesinde en son yaptığımız çalışmalardan bir tanesi, 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremden etkilenen çocuklarımız, otizmlili bireylerimiz için 1.538 adet deprem kiti gönderdik ve Adıyaman, Hatay, Malatya'da 6 tane özel eğitim konteyner sınıfı kurduk.

Nursinem Hanım, kaynaştırma olarak okullara yerleştirdiğiniz öğrencilerin eğitim sürecinde akranlarıyla veya okul ile ilgili herhangi bir sorun ile karşılaşılıyor musunuz? Doğrudan çıkmıyor. Çünkü biz aslında o kaynaştırma sürecinde de çocuklara aşamalı bir geçiş yapıyoruz, doğrudan kaynaştırma sınıfına gönderip orada kendi başlarına bırakmıyoruz. Burada öğretmeni olan kişi, bir süre onun gölge öğretmeni gibi okula uyumunda önemli bir rol oynuyor. Biz karşılaşmadık ama bu demek değil ki otizmlili bireyler kaynaştırma ortamına girdiğinde sorun yaşamıyor, en büyük sorunu orada yaşıyorlar. Genelde anne babaların talepleri, hep çocuğun diğer akranlarıyla aynı sınıfa gitmesidir ama özel eğitim okullarına, özel eğitim sınıflarına giden çocukların ve anne babaların yaşamında daha az problem var. Çünkü orada doğrudan özel eğitim öğretmenleri onlarla iletişim kuruyor, kaynaştırma ortamına gittiğinde çocuk her ne kadar kaynaşma için hazır olsa da hem mental olarak hem sosyal olarak, sınıf öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri özel gereksinimli bireylerin eğitimi hakkında bilgi sahibi olmadıkları için genelde nasıl iletişim kuracaklarını bilemiyorlar. Biz bunun canlı örneğini çok fazla gördük. Mesela farkında olmadan dilleriyle ayrımcılık yapıyorlar. Mesela BEP'li (Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı) çocuk diyorlar. BEP'li çocuk denildiği zaman zaten o çocuk, o sınıfta bir aidiyet hissetmez, dışlanmış olur ve siz öğretmen olarak bunu yaptığınızda, öğrencileriniz sizi rol model alır. Biz yaşamadık birebir ama bu, ne yaşamayacağımız anlamına gelmez, ne diğer insanların yaşamadığını gösterir.

Nursinem Hanım, faaliyet alanlarınız yalnızca İstanbul ilinde mi? başka illerde faaliyetleriniz bulunmakta mıdır?

Bizim merkezimiz ve okulumuz İstanbul'da ama çalışmalarımızın tamamı Türkiye genelinde. Türkiye ötesinde de çalışmalarımız var. Azerbaycan ve İran'a okulumuz modelinin yaygınlaşmasıyla ilgili projeler yürütmüştük. Bazı çalışmalarımız Türkiye'de, bazı okul ve eğitim kısmındaki çalışmalarımız sadece İstanbul'da. Çalışmalarımız sadece eğitim anlamında İstanbul'da sınırlı ama Türkiye'nin her yerine ulaşabilmek için bizim yaptığımız çalışmalardan bir tanesi, rehberlik birimimiz var. Rehberlik birimimize Türkiye'nin her yerinden insan ulaşabiliyor telefon veya mail ile. İstanbul'a gelirlerse çocuklara ücretsiz değerlendirme imkânımız da var, sadece randevu almaları yeterli. Türkiye'nin her yerine hizmet veriyor ya da eğer yasal bir konuyla ilgili bir sıkışıklık yaşadıklarında, kaynaştırma sürecine ilişkin söylüyorum, yine bu birimle iletişime geçerek, dilekçe yazma, başka destek arama noktasında rehberlik birimimiz destek olabiliyor.

Merve Hanım, sivil toplum kuruluşu olarak yaşadığınız zorluklar nelerdir?

Sağlıklı veriye ulaşma konusunda çok zorluk yaşıyoruz. Ülkemizde özel gereksinimli bireylere yönelik ulusal bir veri sistemi yok. Bu yüzden de ülkemizde kaç tane otizmlili birey var bunu sadece tahmin olarak yürütebiliyoruz. Veriler üzerine kurulu sivil toplum kuruluşları için bu bir zorluk.

Nursinem Hanım, ekonomik alanda yaşadığınız zorluklar nelerdir?

Bağış alanında yardım toplama ve yardım izinlerimiz var ancak biz, kaynağını tamamen kendisi üreten bir vakıfız. Bu kaynağı, özel sektör işbirlikleriyle, projeler, fonlar desteğiyle yapabiliyoruz. Özel sektör işleri ya da projelerin fonlarına ulaşılması, uygun fona yönelik olarak

uygun bir içerik hazırlanması noktasında bazen zorluklarla karşılaştığımız oluyor. Otizm alanında öncü bir kurum olduğumuz için genelde desteklenmesi gereken farklı sivil toplum kuruluşları olduğu düşünülüyor. Sonuçta bir markanız var, kendi kaynağınızı kendiniz de üretebiliyorsunuz ama diğer kuruluşların o kadar çok yok da denilebiliyor. Şu anki ekonomik zorlukları, bizim okulumuzda çalışan öğretmen sayısını, verdiğimiz bursları düşündüğümüzde aslında ekonomik olarak her zaman parlak geçmiyor.

Merve Hanım, sivil toplum kuruluşunuzun örgütlenme yapısı nasıl bahsedebilir misiniz?

Sistematiik bir gönüllü çalışmamız yok. Belirli periyotlarda bazı etkinliklerimiz oluyor. Örneğin, 5-6 Aralık tarihinde büyük bir alışveriş festivalimiz var. Bu festival kapsamında bize destek olacak gönüllülere gereksinimler olabiliyor. Festivalimiz için, otizmlili çocukların arkadaşları, akranları bize destek olabiliyorlar. Bizim departmanımız, eğitim ve AR-GE departmanına bazen etkinliklerimizde gönüllülere ihtiyaç duyulabiliyoruz. Bu durumlarda da özel eğitim, çocuk gelişimi, psikoloji alanlarındaki üniversite öğrencileriyle hem onlara katkısı olabilmesi için hem de bize faydası olabilmesi için beraber çalışmalar yürütebiliyoruz ama dediğim gibi sistematiik bir gönüllülük ağıımız yok.

Nursinem Şirin: Üniversite işbirliklerimiz çok fazla oluyor. İstanbul'daki üniversitelerin özel eğitim bölümleriyle bir protokolümüz var. Bizim bilimsel bir danışma kurulumuz var. Hem özel eğitim alanında hem sağlık alanı çalışmaları akademisyenler var kurulumuzda. Biz, Anadolu'daki üniversitelerin de tanıdığı bir vakıfız ve diğer üniversitelerle de işbirliklerimiz olabiliyor. Doğal Öğretim Projesi adındaki projede Anadolu Üniversitesi ile işbirliğimiz var. Onların projelerine de paydaşız. Bazen belirli periyotlarla raporlar yazıyoruz. O raporların yazımında özel eğitim alanındaki ya da sağlık alanındaki hocalarımızdan destek alıyoruz. Amerika'daki, Avrupa'daki Türklerin oluşturduğu uluslararası kaynaklardan da

yararlanıyoruz. Deprem zamanında British Turkey diye bir fondan yararlandık. Otizmlili bireyler için Hatay'da iki tane eğitim konteyneri oluşturduk. Depremzede çocuklara iletmek üzere teknolojik ve oyuncak kiti desteği aldık. TPF diye bir fondan yararlandık. Bu kitlerin götürülmesi ve iletilmesiyle ilgili, Erasmus projelerini çok takip ediyoruz. Şu anda paydaş olduğumuz bir proje var, Engelli Çocuk Hakları Ağı diye. Türkiye genelinde, farklı yeterlilik alanlarından 4 STK'nın ortak olduğu ve daha küçük kuruluşların da bu ortaklıktan faydalandığı, mentörlük sistemine dayalı olarak bir çalışma yürütüyoruz. Bu yıl 20. yılımız ve bu zamana kadar 39 ulusal ve uluslararası proje gerçekleştirdik. Hepsi o dönemdeki otizmlili bireylerin ihtiyacına dayalı şekillenebilir. Yıllar önce erken tanı gibi projeler fazlaydı, son yıllarda yetişkinlik dönemine yönelik projeler de yapıyoruz. Üç farklı kurumla iş koçu yetiştirmeye dayalı projemiz oldu. Özel sektör işbirlikleri çerçevesinde, İş Koçu Destekli İstihdam Modeli projesiyle biz kurumlara iş koçu yetiştirdik ve kurumlarda otizmlili bireyler istihdam edilmeye başlandı. Proje kapsamında yaklaşık 20 otizmlili genç farklı işyerlerinde istihdam edildi. Bize ulaşan CV'leri iletiyoruz ama kişilerin tamamı bizim öğrencimiz değil.

Merve Hanım, sizin için sivil toplum ne ifade etmektedir? Bu alanda çalışabilmek için bunun seni ilgilendiriyor olması gerekir. Özel gereksinimli çocuklar, benim merak ettiğim ve bir şeyler yapmak istediğim bir alan. Benim için duyarlılık, farkındalık kavramları sivil toplumdur.

Merve Hanım, bu kurumdayken sizi etkileyen bir anımsız bizimle paylaşır mısınız?

2 ay Malatya konteyner kentte görev yaptım. Oradaki otizmlili çocukların depremlerden etkilenme dereceleri beni etkiledi. Otizmlili çocukların takıntılı davranışları olabiliyor demiştim. Bölgede bir çocuğun nevsim takıntısı var ve anne evde aynı nevsimden birkaç tane depolamış, eve geri dönemiyorlar ve çocuk o nevsim takımına ulaşmak istiyor. Bu takıntılı davranış örnekleri beni alanda etkilemişti.



**otizme
KIRMIZI IŞIK
yak**

“SULUKULE GÖNÜLLÜLERİ DERNEĞİ”

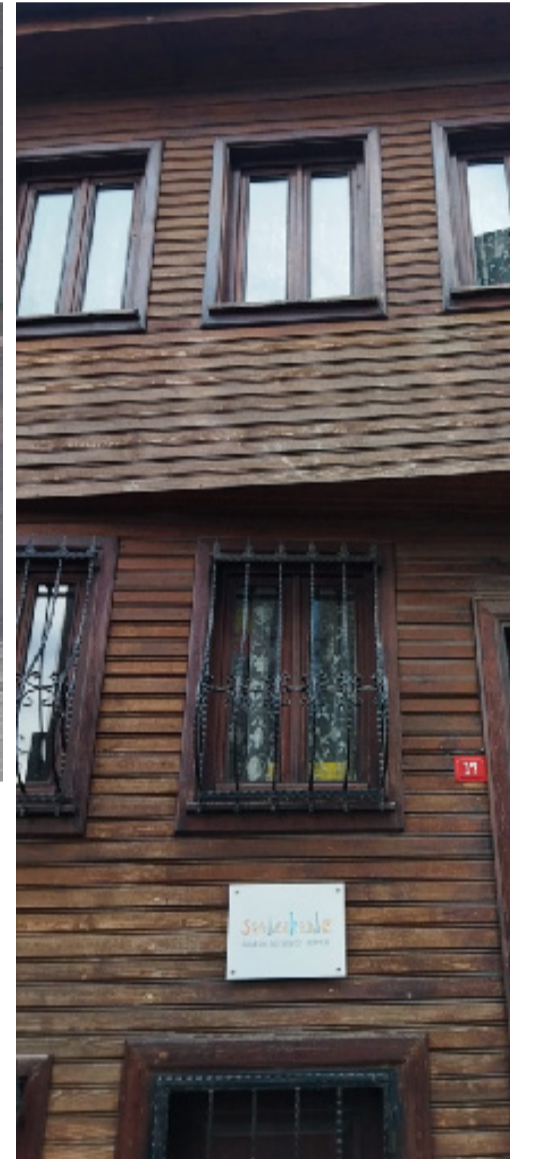
Sulukule Gönüllüleri Derneği, tarihi ve çeşitliliğin iç içe geçtiği İstanbul’un kalbinde, Sulukule Mahallesi’nin sosyal dokusunu güçlendirmek ve kucaklayıcı bir toplum oluşturmak adına özverili bir çaba sarf etmekte olan bir sivil toplum kuruluşudur. Kuruluş hakkında detaylı bilgi elde etmek ve Sulukule Gönüllüleri Derneği’ni tanımak için, Sosyal Hizmet 3. Sınıf Öğrencisi Elifnaz Gürcüoğlu, kurumun genel koordinatörü Aytül Özcan’a ve gönüllü koordinatörü Işıl Seray Gençer’e, sordu.

Aytül Hanım, kısaca Sulukule Gönüllüleri Derneği’nin tarihinden, amaç, hedef ve faaliyetlerinden bahsetmeniz mümkün mü?

Derneğimizin resmi kuruluşu 2010 yılı olmakta. Fakat ilk işe başlaması 2008 yılına dayanmaktadır. Sulukule olarak bahsedilen yer, o dönemde 2 mahalleden oluşmaktadır. O dönemde Sulukule’de kentsel dönüşüm süreci başlamış ve aktivistlerin alana gelmesi ile çocukların yaşadıkları hak ihlalleri görülmüş, ortaya çıkmıştır. Başlangıçta el yordamı ile çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar ağırlıklı olarak, çocukların sabah okula götürülmesi, çocukların öğlen yemekleri için çevreden para toplanması ve ihtiyaçlarının karşılanması olmaktadır. Yapılan çalışmaların boyutu ve çocuk sayısı artmaya başlayınca dernek kurulması gerekliliği ortaya çıkıyor ve 2010 yılında resmi olarak Sulukule Gönüllüleri Derneği kuruluyor. 2015 yılına kadar düzenli bir gelir olmadan çalışmalar yürütülmekteydi. 2015 yılından itibaren proje yazma süreçlerimiz başlıyor ve yazdığımız projeler ile yapılacak çalışmaların başını, sonunu ve bütçesini belirleyerek hibe veren kişilere kendimizi tanıyoruz ve hibe desteği alıyoruz. 2015 yılındaki ilk uygulamalarımız, okul sonrasında derneğe gelen çocukların ev ödevlerine yardım etmek üzerineydi. Bu çalışmalarımız sonucunda yapılan gözlemlerimizde, çocukların birbirlerine zarar veren davranışlarda, damgalayıcı söylemlerde bulunduğunu fark ettik ve bu problemlere öncelik vermeye başladık. Bunun sonucunda da, akran zorbalığı, ayrımcılık ve dürtü kontrol sorunlarına yönelik çalışmalarda bulunmaya başladık. Oyunla öğrenme ile çocukların sosyal ve duygusal becerilerini destekleme, okul terkinin önleme, çocuğun iyi olma halini artırma çalışmalarında bulunmakta olan bir sivil toplum kuruluşuyuz. ‘Her çocuğun adil ve eşit bir eğitime erişebilmesi için çalışıyoruz.’ Cümlesi bizim vizyon cümlemiz olmaktadır. Derneğimizin, bir anda yüzlerce çocuğa ulaşma ve derneği çok büyütme amacı hiçbir zaman olmadı. Derneğimizin asıl amacı, çalışma yöntemimiz ile diğer sivil toplum kuruluşlarının, kamunun ve meslek elemanlarının bu modelden yararlanmasını sağlamaktır. Dernek olarak her çocuğa ulaşmamız zor olmaktadır. Bu yüzden biz, modelimizin etkisini göstererek, destekçilerimizin bu modeli yaygınlaştırmasını amaçlıyoruz, bu derneğimizin uzun vadeli ve büyük hedefi olmaktadır.

Aytül Hanım, derneğinizin örgütlenme yapısından bizlere bahsedebilir misiniz?

Derneğimizin hiyerarşik sırası; genel kurul, yönetim kurulu, saha ekibi ve gönüllülerimizden oluşmaktadır. Gönüllülerimiz doğrudan gönüllü koordinatörümüze bağlı olmaktadır. Derneğimizde kararlar dikey bir hiyerarşik



sırayla alınmamaktadır. Bizim hiyerarşimiz uzmanlığa dayalıdır. Mesela, genel kurulumuz en üstte en yukarıda bulunmasına rağmen saha ekibimizin görüşünü almadan derneğimiz ile ilgili bir karar almamaktadır. Karar alma süreçlerimiz yatay düzlemde olmaktadır, bir yandan da konsensüs kullanılmaktadır. Örneğin, dört kişinin evet, bir kişinin hayır dediği zaman, bu kararı yapmıyoruz demek yerine, hayır diyen kişinin evet demesi için bir şerhi olup olmadığını sorarak işbirliği içerisinde bir karar alma süreci uygulamamız bulunmaktadır.



Seray Hanım, derneğinizin gönüllü profilinden bahsedebilir misiniz?

Gönüllülerimiz daha çok kadınlardan oluşmaktadır. 2023-2024 döneminde gönüllülerimizin tamamını kadınlar oluşturmaktadır. Daha önceki dönemlerde erkek gönüllülerimiz sayı olarak fazlaydı ancak bu dönem erkek gönüllü sayımız istenilen seviyede olmadı. Erkek gönüllü başvurularımız var, ancak nitelikli olmayan başvurular olmasından kaynaklı gönüllülüğe uygun görülmemişlerdir. Gönüllülükte daha çok genç yaş grubu ile çalışmalar yürütmekteyiz. Yaş aralıklarımızda ise genel olarak 18-35 yaş arası kişiler ile çalışmaktayız. Gençler ile çalışmamızın nedenlerinden bir tanesi, gençlere rol model olma konusudur. Atölyelerimizde gençlerin, kendi yaş aralığındaki kişiler ile sosyalleştiğinde daha hızlı bağ kurduklarını gözlemledik ve günümüzde de bu gönüllülük uygulamalarını devam ettirmekteyiz. Genel olarak gönüllü profilimizi, üniversitede sosyal hizmet, sosyoloji, hukuk gibi bölümleri okumakta olan öğrenciler, şehir dışından gelmiş ve İstanbul'da ikamet eden kişiler ve yeni mezun olmuş kişiler oluşturmaktadır. Bu sene daha çok mezun olmuş gönüllü profilimizin fazla olduğunu gözlemledik.

Aytül Hanım, derneğinizin hazırladığı yayımlar ve/veya raporlar var mı? Var ise bunlardan elde ettiğiniz önemli sonuçları paylaşabilir misiniz?

Mahalle çalışmalarımızın anlatıldığı bir kitapçığımız bulunmaktadır. Kitapçıklarımıza bizler yayın veya rapor demek yerine yazılı belge demeyi uygun görmekteyiz. Yayın denildiği zaman, barkodu olan, basılı olan yazılar akıllara gelmektedir. Bizim yazılı belgelerimiz bu formatlara sahip değildir. Mahalle Deneyim Kitabımız var, pandemide yazdığımız Çocukların Haklara Erişimi belgelerimiz var. Önceki dönemlerde organize edilen çalıştayın bir kitabı ve ek olarak başka yazılı belgelerimiz de bulunmaktadır. Bu yazılı belgeler sonucunda elde ettiğimiz bulgulara göre, akran öğrenmesi işe yaramakta olan bir uygulama olmaktadır. Atölye çalışmaları ile çocukların kendilerini ifade etme ve birlikte çalışma becerilerinin olumlu yönde ilerlediği, çocukların geleceğe yönelik plan yapma becerilerinin gelişmekte olduğu ve sözlü ve davranışsal şiddetin azalmakta olduğunu gözlemlemekteyiz. Okul terkini önleme konusunda bu raporlar kısa sürede bizlere tam anlamı ile etkisini gösteremese bile yavaş yavaş olumlu etkilerinin bulunmakta olduğunu söyleyebiliriz. Gözle görülebilecek etkileri için en az beş yıllık bir değerlendirme raporu yapılması ve uzun vadede incelenerek ele alınması gerekmektedir. Tüm belgelerimiz, raporlarımız ve soru setlerimiz derneğinizin internet sitesinde bulunmaktadır.

Aytül Hanım, sivil toplum kuruluşu olarak yaşadığınız güçlükler nelerdir?

Türkiye'de sivil toplum kuruluşu olmanın genel problemlerinin olması, bizler için de bir sorun oluşturmaktadır. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de sivil toplum örgütlerinin büyük bir kısmında, kamunun karşısında yer almakta olan ve kamu ile savaşmakta olan kurum konumunda sorunu bulunmaktadır. Bizim için de bu durum böyle olmaktadır. Aslında ideal olan, sivil toplum örgütlerinin alandaki problemleri görerek, çözüm önerileri sunması ve kamunun da bu çözüm önerileri ve problemleri görerek uygulama yapmasıdır. Günümüzde biz derneklerin konumu, biraz kamunun açığını göstermekte olan, kamuyu bir şeyler yapmaya zorlayan kurum statüsünde olmasından kaynaklı çeşitli zorluklar yaşamaktayız. Kaynak yaratma, alan kullanma konusunda izin alma gibi çeşitli zorluklar yaşamaktayız. Diploması süreçlerinde bir sonuca ulaşabilme mücadelesini ve ekonomik sıkıntıları çok sık yaşamaktayız. Dernek olarak bir yıllık bütçe oluşturabiliyoruz. Bir yılın sonunda çalışan maaşlarını, kirayı ve hizmet oluşturabilmek için gereken bütçeyi temin edebilmenin yollarını aradığımız bir döngü içerisinde oluyoruz. İnsani yardım yapan kurumlar ile hak temelli çalışan kurumlar arasındaki duruma bakıldığında, ne yazık ki hak temelli çalışmakta olan sivil toplum kuruluşları biraz daha fazla zorluk yaşamakta olmaktadır.

Seray Hanım, bu kurumdayken sizi etkileyen olumlu veya olumsuz bir anınızı bizlerle paylaşmak ister misiniz?

Kadınlar ile yaptığımız bir atölye çalışmasında bir yerlerden konu açıldı ve hanımefendiye unutkanlığı olabileceğini, bir D vitamini baktırmasının yararlı olabileceğini söylediğimizde, cebinden bir kâğıt çıkartıp 'D vitamini' yazdı. O hanımefendi, atölyeler ile yazı yazmasını pekiştirdi. Bu anı ilk olarak aklıma geldi. Bunun yanı sıra, derneğinizin yakınından geçerken insanlar ile selamlaşmak, hal hatır sormak için uğramak çok güzel hissettiriyor. Bize, biz bunun için varız hissini yaşıyoruz.

Aytül Hanım, sivil toplum sizler için ne ifade etmektedir? Tanımlayabilir misiniz?

Sivil toplum benim için, sorunlara çözüm üretebileceğim bir alan. Bir sorun için üzülmüyoruz evet ama üzülmekten fazlasını yapabileceğimiz bir alan olduğunu düşünüyorum. Sivil toplumun yalnızca olumlu özellikleri bulunmuyor maalesef. Sağlam bunalımlar yaşadığımız dönemler oluyor. Bu bunalımlarla mücadele ederek belli bir süre

sonra sessiz bir toparlanmayla yeniden rutine dönebilme gücüne erişebiliyoruz. Sivil toplum kuruluşlarında insanlar, benzer sorunlar ve kaygılar yaşadıkları kişilerle dayanışma içerisinde bulunuyor. Sivil toplum, bizleri güçlendirmekte olan ve bunalımlardan bizleri kurtaran bir alandır. Ben sivil toplumun gücüne hala inanan insanlardanım. Her ne kadar göz önünde olmasak da, söylenemeyen şeyleri ortaya çıkartabilmek ve bunlara çözüm oluşturabilmek konusunda sivil toplum benim için çok önemli bir konumda bulunmaktadır.

Seray Hanım, sivil toplum sizler için ne ifade etmektedir? Tanımlayabilir misiniz?

Sivil toplum, benim sınırlarımın gittiği bir yer olmakta. Benim sivil topluma giriş hikâyem, bir kızgınlığa karşı gönüllü olarak çalışmaya karar vermem ile başladı. Sivil toplumda, yaptığım işin maddi olmasa da manevi karşılığını almak beni iyi hissettiriyor. Çalışma arkadaşlarım bana her anlamıyla yakın insanlar. Birlikte dayanışma içerisinde çalışmak bana iyi geliyor. Benim için sivil toplumun anlamı bu olmaktadır.

